

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 67E JAARGANG NO.4, APRIL 2006

ONZE VOGELS

De

ose

seel

De

Vanaf dit jaar willen we een nieuwe serie artikelen beginnen waarin we de kweker aan u voorstellen die met een eigen gekweekte vogel tijdens de NBvV-show een oorkonde heeft behaald.

Mijn kweek met de GOUDNEKTANGARA

Tangara ruficervix ruficervix

Na de vogelpest van 2 jaar geleden heb ik deze tangara's gekocht. Ze zitten nu samen met nog 9 andere koppels, waarvan 5 stellen tangara's 1-1 goud-, paradijs-, geelkop-, bruinkop-, geelbuikdruppeltangara, verder nog een koppel citroensijsjes, 4 brilvogels en een stel wiewaalvinken.

De volière is 5.50 bij 3 bij 2 meter groot met nog een nachthok van 4 bij 2 meter, dat in vieren gedeeld kan worden.

De buitenvolière is goed beplant met struiken en boompjes en langs de wanden groeit volop klimop, zodat bijna alles groen blijft.

Nu de kweek

In 2004 maakte het popje vier keer een nest met iedere keer 2 eieren en even zoveel keer onbevucht. De eitjes waren grijsgroen met bruinpaarse kriebeltjes en aan de dikke kant een krans van stippels. Toen ik terugkwam van vakantie vond ik weer een nest met 2 onbevuchte eieren. Diezelfde week nog heb ik de man uitgevangen en omgeruild voor een andere. Thuisgekomen begon hij direct achter zijn pop en alle andere vogels aan te jagen, maar na een week gedroeg hij zich weer normaal.

Alle vogels kwamen goed de winter door. In maart zag ik pop goudnek met nestmateriaal slepen, ze bouwde een mooi nest in een draadkorfje in de klimop. Ze legde 2 eitjes, waarvan een onbevucht bleek. Het ei kwam uit en de volgende dag was het verdwenen. Op 26/4 en 28/4 werd op een andere plaats weer een nest gebouwd en twee eitjes wer-

den gelegd. Op 10/5 kwam een jong uit, dat na een half uur weg was. Alleen nog het andere ei, dat ook de volgende dag uitkwam. Maar in de tussentijd had ik de man al uitgevangen, want ik vermoedde al dat hij de dader was.

Het popje stond er nu alleen voor. Gelukkig deed zij het voortreffelijk, zodat ik het jong op de vijfde dag kon ringen, ringmaat 2,9 mm. Ik voer ze altijd diepvrieswasmotten, die ik in stukjes knip, miereneitjes, kleine vervelde meelwormen en een fruitpapje.

Na een dag of acht gaan de oogjes open en dan wordt gevarieerder gevoerd, met universeelvoer en zaad, appel, banaan en ander fruit.

Op de 18^e dag vloog het jong uit. De pop werd nu nerveus en joeg iedere vogel die in de buurt kwam weg. Ze begon nu alle insecten die aan de draad kwamen, te vangen en aan het jong te voeren. Het duurde nog een hele tijd voordat het jong zelfstandig was.

Nu, een half jaar later is hij of zij niet meer van de ouders te onderscheiden, alleen aan de ring kun je het zien.

Leuke bijkomstigheid: de goudtangara die ik vorig jaar gekweekt heb, is een pop en die heeft nu zelf een jong. Zo zie je maar weer, je moet een beetje geluk hebben!

Met vriendelijke groeten.

Tekst en foto: Jo Penders

ONZE VOGELS

ISSN 0030-3224

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 35.500)

Onze Vogels is een maandblad, uitgegeven door de NBvV, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Voor meer informatie over de NBvV, haar doelstellingen en het lidmaatschap verwijzen u naar de rubriek "Bondsmedelingen" achter in dit blad. De leden van de NBvV krijgen dit maandblad op grond van hun lidmaatschap automatisch thuis gezonden.

Ontdek de vele kanten
van de vogelsport
123

VERDER IN DIT NUMMER	pagina
Mijn kweek met de Goudnektangara	110
Inlandse of Europese Kwartel	113
Over kanaries gesproken	
Irish fancy	116
De dominante grijskopfactor	117
Een jaar rond vogels houden	118
Kaketoes, bijzondere vogelgroep in onze hobby	120
Ontdek de vele kanten van de vogelsport	123
Beste vogelvrienden,	127
Bijzondere kweek met de zwarte mees	128
kalender 2006 apri	131
Volière van de maand	133
Column	134
Vraag en aanbod	134
Unieke vogelreis aanboord van traditioneel zeilschip	137
Uitstapjes naar Vogelparken	137
Bondsmedelingen	138
NBvV super ledenwerfactie 2005/2006	140
Meimaand entmaand	140
Jong geleerd, misschien oud gedaan?	141
Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers	142
Bandvinken	143

Bijzondere
kweek met de
zwarte mees
129

Het volgende nummer wordt ter post
bezorgd op 22 mei 2006

Colofon

UITGEVER

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, organisatie van vogelliefhebbers met ca. 34.000 leden. De NBvV is opgericht in 1932. De totale oplage van 'Onze Vogels' bedraagt 35.500 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de bijna 600 plaatselijke afdelingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid verspreid lid te worden. Met ingang van 1-1-2006 geldt voor buitenlandse leden van afdelingen voor de betalen contributie naar de afdeling een toeslag van € 25,52 aan extra portiekosten voor Europa. Desgewenst kan men via de secretaris van de afdeling aan het bondsbureau melden dat men voor een postadres binnen Nederland kiest. Men voorkomt hiermee de extra portieffening. Voor buiten Europa dient men het tarief op te vragen.

ADRES

NBvV, Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM
tel. 0164-235007 e-mail: info@nbvv.nl
fax 0164-239020 website: www.nbvv.nl
Bankrekening: 46.89.59.262
Postbank: 11.48.324
Voor België: 000-0156074-01
T.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers

REDACTIE

Redactie: Gea Stoop, de Perponcherstraat 4
2518 SW Den Haag (tel 070-3461831
e-mail: onzevogels@hetnet.nl)
Kanaries: Henk van der Wal en Gea Stoop
Tropen en grondvogels: Jan de Nijs
Tekstcorrectie: Jan Huijsmans

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Piet Deley op het bondsbureau in Bergen op Zoom. Voor 'vraag en aanbod' advertenties wordt verwezen naar de desbetreffende tarieven en voorwaarden elders in dit blad. De sluitingstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijningsdatum. 'Onze Vogels' wordt in de laatste volle week van de maand ter post bezorgd.

ABONNEMENTSPRIJZEN

Vanaf 1 januari 2006 gelden de volgende abonnementsprijzen:
Nederland € 25,00, België € 27,00,
Europa € 48,00, buiten Europa € 62,00.
Voor verzending per luchtpost geldt een ander tarief, afhankelijk van het land van bestemming. Dit kan worden aangevraagd bij het bondsbureau. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

VERSPREID LIDMAATSCHAP

Iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdelingsvereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 35,- per jaar.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeeltes daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

FOTO VOORPLAAT: PARADIS TANGARA

FOTO: ALEX MULDER

ONTWERP EN DRUK:

PLANTINGSPARIE CAPELLE A/D IJSEL BV

POSTBUS 550, 2900 AN CAPELLE A/D IJSEL

Inlandse of Europese Kwartel

Niet veel mensen weten dat we in ons land ook een in het wild levende kwartel hebben en nog minder mensen hebben hem in de vrije natuur gezien. Het is niet zo'n grote kwartel en zijn schutkleur is uitstekend. Ze worden dan ook meer gehoord dan gezien in de vrije natuur. Ze produceren een zeer ver dragend geluid, dat ze ook 's nachts laten horen. En dan lees je dinsdag 9 augustus 2005 een kop in de krant: **Meer kwartels trekken naar Nederland**. Met daarboven in kleinere letters: Ongunstige klimatologische omstandigheden in Zuid-Europa. Aan het woord is Jan Schoppers, veldmedewerker van Sovon vogelonderzoek. In juni was er een duidelijke toename van het aantal kwartelwaarnemingen, vooral in het oosten van het land, maar ook in de kop van Noord-Holland. Als reden noemde men de klimatologische omstandigheden in Zuid-Europa. Die zouden niet goed zijn voor het broedseizoen en dan trekken de kwartels door naar noordelijker streken. Als het echt goede waarnemingen zijn geweest en niet van iemand die een koppel jonge patrijzen als kwartels heeft geteld, is het een verheugend bericht. Wildkleurkwartels verschillen alleen van jonge patrijzen door wat bruine strepen op de kop en hebben geen kastanjebruin in de staart.

Twee hennen Europese kwartel.

Als het beestje maar een naam heeft

Deze uitdrukking gaat zeker op voor de kwartel. Elke vogelsoort heeft wel zijn speciale

streeknaam, maar zoveel namen voor zo'n zeldzaam beestje! We zullen eens een kleine opsomming geven van de streeknamen: kwartel, gewone kwartel, grijze kwartel, trekkwartel, Europese kwartel, Europese trekkwartel, kwakkel, Euraziëkwartel en inlandse kwartel. Er is gelukkig één naam die we allemaal erkennen, en wel de Latijnse soortnaam: *Coturnix coturnix*.

Of de Europese kwartel vroeger alleen in het zuiden van ons land en in België voorkwam, weten we niet zeker. Wel weten we dat de Europese kwartel daar vroeger veel gevangen werd. De gevangen exemplaren waren voor de consumptie of voor de eieren. Veel haantjes sleten hun dagen in speciale kwartelkooitjes die aan de gevels van de huizen hing. Iedere streek had zo zijn eigen model en kleuren. De eenzame haantjes lieten hun speciale roep dan horen om een hennetje te lokken. Bij het ophalen van broedeieren van de Sumtalerkrielen (een krielhoenderras), bij de heer Netten in Oss voor mijn Engelse vrienden, stuitte ik op een paar van die speciale kwartelkooitjes. Behalve het houden van kippen bleek de heer Netten een brede interesse te hebben in alles wat leeft. Die interesse had hij van geen vreemde. Zo wist hij boeiend te vertellen hoe zijn vader vroeger kwartels lokte en ving. In Brabant noemde men de Europese kwartel naar zijn roep ook wel 'Hut-ke-dut'.

Trio Europese kwartels, haan met heel fraaie keelvlak.

Tot 1924 waren de kwartels onbeschermd. Ze mochten vrij bejaagd en gevangen worden. Daarna was het stropen, want er waren veel mensen die de spanning en de sensatie niet konden missen. Dat er bij het vangen veel kundigheid en heel veel geduld kwam kijken, spreekt voor zich. Men gebruikte netten en een lokker. Voor het vangen van de haantjes werd er een hennetje in een kooitje gezet, dat met haar roep de haantjes moest lokken. Was er geen hennetje voorhanden, dan maakte men gebruik van een kwartelfluitje. Deze fluitjes werden gemaakt van een hol botje uit een geitenpoot. Hieraan bevestigde men een leren zakje gevuld met paardenhaar en om de juiste toonhoogte te verkrijgen gebruikte men was en een kurk. Het geluid kreeg men door op de leren zakjes te slaan.

Trekvogels

Europese kwartels zijn de enige hoenderachtigen die er twee woon- en leefgebieden op nahouden. De Europese kwartels zijn namelijk trekvogels. Vanaf half augustus tot eind oktober trekken ze weg naar warmere oorden, om vanaf mei weer in onze streken neer te strijken om 1 of 2 nestjes jongen groot te brengen. Vroeger dacht men dat de Europese kwartel alleen hier broedde en overwinterde in Afrika. Nieuwe waarnemers melden echter dat ze daar óók broeden.

De schutkleur van de Europese kwartel.

Dat is eigenlijk niet gek. De trektocht kost zoveel kwartels het leven, dat om de soort in stand te houden dit meer dan nodig is. Ook is het goed mogelijk dat de slechtere omstandigheden van jaren terug hier debet aan waren. Er waren toen weinig insecten en onkruidzaden door een verkeerd onkruidbestrijdingsbeleid, maar gelukkig herstelt het milieu zich. Dit herstel kan ook een oorzaak zijn van het toenemende aantal waarnemingen. Paul A. Johnsgard noemt de Japanse kwartel of de Aziëkwartel ook een trekvogel. De

Kwartelhuisje uit Brabant kleuren waren afhankelijk van de streek.

Kwartelhuisje, het gaas is later aangebracht, om de kwartel te beschermen tegen roofvogels.

Kooitje open, zo zetten men de kwartel er in.

Japanse kwartels die wij hier kennen zijn door selectie op grootte en productie verkregen. Er zijn mensen die het industriekwartels noemen. Kruisingen van de Europese kwartel met de Japanse kwartel zijn normaal vruchtbaar en verder te fokken. Europese kwartels zijn zeer geschikt voor een gezelschapsvolière, ze verblijven bijna altijd op de grond en vliegen alleen op bij hevige schrik. Ze mogen eigenlijk niet ontbreken in een volièr met Europese vogels, als stofzuigers op de bodem. Als er Europese kwartels aangeboden worden, moet je je wel afvragen of ze raszuiver zijn, bastaarden of te klein gebleven Japanse kwartels.

Bastaard of raszuiver.

Deze vraag moet je jezelf altijd stellen als je een koppeltje aanschaft. Bij deze kwartels is het namelijk mogelijk om te kruisen met bijna alle kleine kwartels en Japanse kwartels. Bepalen of we met een raszuiver exemplaar te maken hebben, is geen gemakkelijke taak. Verschillende kenmerken lopen in elkaar over. Vooral bastaarden met de Japanse kwartel zijn moeilijk te plaatsen. Het kan een ondersoort of een mutatie zijn, of gewoon een ordinaire kruising.

We zullen eens proberen de verschillen tussen de inlandse en de Japanse kwartel aan te geven, omdat deze kruising het meest voorkomt. Bij raszuivere dieren is dit geen enkel probleem, die wijken op heel veel punten af van elkaar. U moet echter bedenken dat er heel veel Europese kwartels in het volièremilieu rondlopen die soms generaties geleden met Japanse kwartels gekruist zijn. Bij die

dieren lopen de verschillen in elkaar over en vervagen als het ware.

Verschillen in kleur en tekening

De kleur en tekening van de wildkleurige Japanse kwartel en de Europese kwartel is gelijk.

De koptekening bij de hanen van de Europese kwartel moet scherp getekend zijn. Ook hebben ze een opvallende keelvlak. Deze keelvlak, een zwarte driehoek, is alleen te zien bij de hanen; sommige hebben alleen nog een zwart streepje. In de paartijd is dat streepje vaak groter en intensiever gekleurd. Is er sprake van een ondersoort of zit er toch een scheutje vreemd bloed in? Over ondersoorten is weinig bekend. Het is goed mogelijk dat ze er zijn, dus voor de liefhebber is er nog genoeg onderzoek te doen.

Het verschil tussen haan en hen is duidelijk te zien en is bij beide soorten gelijk. De haan heeft een egale roodbruine borstkleur, de hennen hebben een meer lichtbruine borst met bruine stipjes. Van de Japanse kwartel wordt geschreven dat ze verlengde keelveren moeten hebben. De keelveren die ik heb gezien, waren maar 1 of 2 mm langer dan een normale veer. Het is dan ook goed mogelijk dat ik nog nooit raszuivere Japanse kwartels heb gezien en wie weet of die nog wel bestaan.

Verschillen in gedrag en type

De Europese kwartels kunnen zeer goed vliegen, een Japanse komt nauwelijks van de grond. Als de dieren in een kooi zitten, zijn de Europese veel schrikachtiger en springen

Europese kwartelhen.

Europese kwartelhaan.

Een Japanse en een Europese kwartel in één beeld, type verschil is duidelijk te zien in ruglijn. Let ook op de langere vleugels van de Europese kwartel

Japanse kwartelhaan.

bij schrik recht omhoog tegen het plafond. Als je de vleugels spreidt, zijn die van de Europese kwartels spits, de vleugels van de Japanse zijn afgerond. In verhouding met het lichaam zijn de vleugels van de Europese kwartel veel langer. Een vleugel bestaat uit twee series van ongeveer 10 pennen. De vleugelpennen het dichtst bij het lichaam noemt men de mantel- of broekpennen, normaal de helft of minder van de lengte van de vleugel. De tweede serie, het verst van het lichaam, zijn de slagpennen. Die hebben bij vliegende vogels de grootste lengte. Bij de Japanse kwartel hebben de mantel- of broekpennen de grootste lengte.

We zien dat de Europese kwartel zich bij onraad plat op de bodem drukt met de kop en snavel recht vooruit en op de grond. Ze lopen ook anders als er onraad of iets vreemds is, meer gerekt, de kop gelijk met de rug. In die houding kunnen ze zich direct plat op de grond drukken.

Een Europese kwartel is slank en wat langgerekt, een Japanse is rond en wat dik. Dit verschil is ook aan de vorm van de kop te zien.

Verskil in voortplanting

De voortplanting bij raszuivere dieren is ook heel verschillend. Een Europese kwartel legt minder eieren. Bij goede omstandigheden 2 à 3 maal een serie van 6 tot 8 eieren. Een Japanse kwartel onder dezelfde omstandigheden legt elke dag. De Japanse kwartels zijn seksueel actiever; je moet altijd meer hennen bij een haantje houden, minstens 3 à 4. Een Europese kwartel kan paarsgewijs gehouden

Samen ; Zie het type verschil Japanner rond en Europees gerekt

worden. Er wordt ook beweerd dat ze pas na 2 jaar broedrijp zijn en ze kunnen veel ouder worden dan hun Japanse neef.

Verskil in grootte

Het verschil in grootte noemen we maar niet, want grootte is heel erg te beïnvloeden tijdens de opfok. Dieren die lang met een hoog eiwitrijk voer worden opgefokt, kunnen eens zo groot worden als hun ouders. Ook het omgekeerde gebeurt; dieren die onder heel slechte omstandigheden opgroeien blijven veel kleiner.

Geluid

Ook de roep van de haantjes moet verschillend zijn. Er zijn mensen die proberen klanken op papier te zetten, ik waag me daar niet aan. Gewoon zelf luisteren en opletten, het geluid werd vroeger als prettig ervaren. Niet alleen bij ons, maar ook in Japan en omliggende landen hield men kwartels apart in een kooitje aan de huizen om hun roep. Kwartels werden al eerder als zangvogel gehouden dan bijvoorbeeld kanaries.

Tot slot

Het leefgebied van de Europese en de Japanse kwartels overlapt elkaar een beetje. Zouden er natuurlijke kruisingen zijn? Of is de Europese kwartel gewoon door veranderde leefomstandigheden geëvolueerd? Zijn er ondersoorten? Vragen genoeg, kwartels hebben best wat mysterieus. Wat wel zeker is, ze bestaan al heel lang, ze worden zelfs al in de bijbel genoemd. Het volk van Mozes dat leed onder verschillende plagen, werd gevoed met kwartels die uit de hemel kwamen vallen. Er was toen blijkbaar al een kwarteltrek.

Waarnemingen zijn weliswaar geen wetenschappelijke onderzoeken, toch zijn goede waarnemingen van onschatbare waarde. Wie goed oplet en zelf onderzoekt en alles als het even kan, op papier zet, bewijst de hobby een grote dienst. Er is nog zoveel wat we niet weten, of misschien wel niet meer weten!

Daarom is vogels houden zo'n mooie hobby. Je leert elke dag opnieuw.

IJsselstein 2006, Dirk de Jong

De kwartel in symbolen.

Kwartel (Chinees: antsjhoen)

- Vanwege zijn vechtlustige aard algemeen verbonden met dapperheid; verder met verliefdheid.
- Buiten China komt de kwartel weinig voor in kunst. Het an uit zijn Chinese naam is gelijkkluidend aan een woord voor 'vrede' en een paartje kwartels symboliseert daarom een liefdevolle verhouding.
- Negen kwartels te midden van herfstbloemen, met name chrysanten, drukken de hoop uit dat negen generaties in vrede zullen samenleven.
- Kwartel en pruimenboom vormen samen een algemene heilwens.
- Zijn verfromfaaide verenkleed maakt de kwartel ook tot een symbool van armoede.

Bron: De verborgen taal van het symbool. Magie, beeld en betekenis. David Fontana

Borst haan Europese kwartel met een heel fijn keelstreepje, buiten broedtijd.

Vleugel Europese kwartel lang en spits.

Kop Europese kwartel hen.

Voorzijde Europese kwartel met een mooie keel driehoek

Vleugel Japanse kwartel, kort en stomp.

Kop Japanse kwartel hen.

Over kanaries gesproken

Irish fancy

De Irish fancy is als kweekvogel zonder meer goed te noemen. Er kan gekweekt worden per koppel, maar er kan ook wisselbroed toegepast worden. In beide gevallen in een passende broedkooi, maar ook één man met drie poppen in een vlucht is mogelijk, hoewel er in alle drie gevallen goede resultaten behaald kunnen worden, ben ik van mening dat de eerste methode de beste is. Dit niet voor de resultaten in aantallen, maar om twee andere redenen. Ten eerste is het voor cynici-achtigen een natuurlijke wijze van broeden en geeft deze manier van werken veelal ook rustigere vogels. Verder is het observeren van de kweekkoppels hier veel interessanter. De basis voor kweekresultaten met welke vogel dan ook is de kwaliteit van de vogels. Verder: hoe is de kweekruimte, wanneer is het begin van de kweek? Dit in relatie met het aantal lichturen, een goede luchtcirculatie, voldoende zuurstof en luchtvochtigheid. Belangrijk is dat er broedbakjes en nestmateriaal verstrekt worden als de poppen laten zien dat ze er klaar voor zijn, en beter niet te vroeg. Als het nest klaar is, de man erbij en deze erbij laten tenzij er iets mis zou zijn. Iets dat

na een paar jaar ervaring eigenlijk niet te vaak mag voorkomen, tenminste als de vogels goed geobserveerd worden en als er met de kweek pas gestart wordt, als de vogels ervoor klaar zijn, maar ook als er geselecteerd wordt op de kweekkwaliteit van de vogels.

Dus niet te vroeg starten of liever nog starten als de vogels ervoor klaar zijn. Dit laatste zeker als er nieuwe vogels zijn waarmee gestart moet worden. Deze moeten altijd iets meer tijd krijgen. Eigenlijk is het zo, lijkt mij, dat als de kweekruimte in orde is, de vogels vanzelf op tijd starten en dat is bij de Irish fancy niet anders. Alles goed in de gaten houden is een factor die hoort bij de hobby en uiteindelijk tijd spaart.

In de herfst/winter na de tentoonstellingen is het zaak de vogels in conditie te houden en daarna in broedconditie te brengen en een gevarieerde voeding te geven met als basis een goede mengeling kwaliteitszaad, daarbij regelmatig zachtvoer. Verder moet maagkiesel en grit altijd voorhanden zijn en fris drink- en badwater alsmede groente en fruit, dit alles met mate.

Hoe nu in 2005 de toekomst van de Irish fancy eruit ziet, is een beetje koffiedik kijken. Door Groot-Britannië is erkenning aangevraagd, de ingezonden vogels haalden een bevredigend resultaat om door te gaan naar een definitieve erkenning. Als er de eerstkomende jaren geen erkenning komt, kan het volgende afgevraagd worden: moet een ras in elk land in voldoende aantallen aanwezig zijn op de plaatselijke tentoonstellingen of is het genoeg als er van een ras voldoende aantallen zijn, c.q. gekweekt worden in het land van herkomst of in een andere regio? Mag of moet er eigenlijk gesproken worden van aantallen? Zelf weet ik het niet zo. Voor mij is de Irish fancy een mooie vogel, maar natuurlijk zijn er zo meer rassen. Het is maar goed ook dat smaken verschillen. Is het niet zo dat juist hierdoor onze hobby zo veelzijdig en aantrekkelijk geworden is? Als dit niet zo was, dan was er nu een groene, half schimmel, gedomsticeerde kanarie en waren er geen zang-, kleur- of postuurkanarierassen. De Irish fancy is een van de vele soorten kanaries van nu.

Tekst en foto: Lucien Didden

De dominante grijskopfactor

Nee, het betreft hier geen nieuwe mutatie, maar een duidelijk kenmerkende factor binnen onze gelederen.

In een eerder artikel "Van wildzang naar cultuurvogel", heb ik de loftrumpet gestoken, voor hetgeen daar bereikt is. De pioniersarbeid die wildzangkwekers zich hebben moeten getroosten om te komen tot het kweken van cultuurvogels is niet gering geweest. Maar ook de kwekers van onder meer kanaries hebben de afgelopen halve eeuw bepaald niet stil gezeten. Een grote ontwikkeling over een breed terrein heeft plaatsgevonden: Kanaries kweken gebeurd nu veelal met een kwalitatieve doelstelling, terwijl er in den beginne eigenlijk alleen een kwantitatief doel was. Weliswaar hadden wij als kanariëkwekers bij dit alles het voordeel te kunnen beschikken over reeds gedomesticeerde vogels.

Het domesticeren had al veel eerder plaatsgevonden als we weten dat er sinds ongeveer 1555 al met kanaries wordt gekweekt. Toch is het goed, om even terug te kijken in de tijd, met name de laatste \pm 60 jaar. Het zijn vooral de mensen geweest, nu inmiddels in het bezit van bovengenoemde factor, die een grote bijdrage aan die ontwikkeling hebben geleverd. Dikwijls hebben zij, soms tientallen jarenlang, sommigen meer dan een halve eeuw met kanaries gekweekt. Aanvankelijk deed men dat in de volière. Drie poppen en een man, of een veelvoud daarvan werden bijeen geplaatst.

De gangbare kleuren in die tijd waren vooral geel, en wit en groenbonte vogels.

Doelstelling was vooral veel vogels te kweken, liefst ook nog daarbij veel mannen, vanwege de financiële kant van de zaak.

In die tijd werd vaak het totale aantal vogels van een kweekronde, in één keer verkocht en aan huis opgehaald door een handelaar. Later is er dan een grote belangstelling voor het kweken van kleurkanaries op gang gekomen. Zelfs "vakliteratuur" als o.m.

"Handleiding voor de kleurkanariëkweker" van H.J. Veerkamp verscheen in 1967. Ongetwijfeld één van de boeken, die veel hebben kunnen bijdragen aan een diepere betekenis van onze vogelkweek.

Erfelijke factoren, ingebed in de erfelijkheidsleer kregen voor ons een praktisch wetenschappelijke betekenis.

Maar de zeer grote verscheidenheid aan kleurkanaries zoals we die nu kennen, is toch vooral de verdienste van veel en vruchtbare pioniersarbeid. Natuurlijk waren al de mogelijk gebleken veranderingen of mutaties al

in de wilde kanarie aanwezig. Maar het komt er op aan, dat zo'n vaak kleine verandering in de bevedering van een vogel ook wordt opgemerkt.

Vervolgens kun je dan door middel van proefparingen trachten vast te stellen of en hoe zo'n geconstateerde verandering vererft. Kortom veel experimenten, veel en nauwkeurig de administratie bijhouden, vooraleer een conclusie is te trekken.

Door bastaardering met de capuzensijs hebben we de roodfactor en wellicht ook de mozaïekfactor in onze vogels gebracht. Dat maakt het allemaal nog eens extra gecompliceerd. Het heeft dan ook een lange tijd geduurd vooraleer men de mozaïekfactor erfelijk in kaart had gebracht. Daar kwam nog eens bij, dat de mozaïekfactor aanvankelijk alleen iets bij poppen te betekenen had. Na verloop van tijd hebben we dan toch ook mozaïekmannen erbij gekregen.

Vogels dus met een zeer duidelijk uiterlijk zichtbaar geslachtskenmerk (Dimorfie).

Daarop is het begrip type 1 en type 2 bij mozaïeken ingevoerd moeten worden.

Ook blijkt, als je terugkijkt, dat er wel eens wat verdwijnt!

De intensief gele kanarie met een zeer sterk aanwezige blauwfactor, de zgn. "citroengele kanarie", lijkt geheel verdwenen.

Dat deze kleurslag er niet meer is, daar is nog mee te leven, maar waar is de erfelijke factor met zo'n sterke werking dan gebleven?

Bij al deze ontwikkelingen zijn we noodzakelijkerwijs wel af moeten stappen van het kweken in een volière. De kweek of broedkooi is daartoe natuurlijk veel beter geschikt. Daarmee zijn we in staat heel gericht te kweken. Eigenlijk ook wel opmerkelijk dat in een hokje van 30x30x30 cm wetenschappen als evolutie en erfelijkheid zich laten controleren.

Tenslotte nog even de blik, de andere kant op met een paar vragen:

Hoeveel mutaties zouden we nog kunnen verwachten in de al bijna eindeloze reeds die zich heeft voorgedaan?

Hoeveel of hoe weinig tijd gaat het vergen om onze pigmentvogels, naar de nieuwe C.O.M. standaards te kweken?

Zijn alle kanariemutaties in principe ook bij vele andere soorten te verwachten?

Veel succes bij het "uitvogelen" van de antwoorden op deze en misschien nog andere vragen. En mocht dat niet zo snel lukken, dan laten we ons troosten met de gedachte, dat zelfs elke wetenschap meer vragen oproept dan ze kan beantwoorden.

WAARNEMER

onze vogels, april 2006 117

osel

De

Een jaar rond vogels houden

Een artikelenreeks die een jaar lang de maandelijkse gang van zaken volgt rond een heel gewone, maar toch uitgebreide vogelliefhebberij.

Wilt u reageren, heeft u op- en/of aanmerkingen, ideeën of suggesties, mail gerust naar het e-mail-adres onder dit artikel.

Eind januari, hartje winter, open vriesweer en de vogels in de buitenkooi zitten elke dag lekker te zingen alsof het zomer is. Op een na en dat is de 13 jaar oude zanglijster waarmee het niet goed gaat. Zoals ik al eerder schreef, heeft hij begin vorig jaar een soort beroerte gehad, waarna hij zijn rechtervleugel liet hangen en waarbij zijn rechteroog er melkglasachtig is gaan uitzien. Zijn befaamde zanglijsterlied heeft hij in 2005 niet veel meer laten horen en begin februari 2006 ging zijn conditie zienderogen achteruit. Als ik in de buitenkooi kwam, vloog hij niet meer weg, sterker nog, hij kwam eerder naar mij toe dan dat hij uit de weg ging en nam dan zo'n houding aan van "hé, het gaat niet goed met mij, wat kun je nog voor mij doen?" Maar wat extra meelwormen, insectenvoer, appel of een regenworm, hij keek er niet meer naar om. "Zijn einde is nu echt nabij", zei ik tegen mijn vrouw en elke dag als ik naar de buitenkooi ging, keek ik als het ware automatisch eerst naar de zanglijster was.

Mijn vrouw kwam met het idee hem binnen te zetten in de verwarmde kanarievolière, maar persoonlijk zag ik dat niet zo zitten, omdat hij toch 13 jaar in de buitenvolière gezeten had. "Wat heeft dat beest eraan om dan nog in een andere en voor hem vreemde omgeving geplaatst te worden", was mijn vraag? "Nou, dan zit hij in ieder geval warm", was haar reactie. Ik was er niet voor te porren en vond dat hij maar in zijn eigen vertrouwde omgeving moest blijven, waar hij de weg wist en waar niets vreemd was voor hem. 3 februari kwam ik

's morgens bij de buitenkooi met een zoekende blik waar hij was. Niet te vinden. Oei ... flitste het door mijn hoofd en weldra werd mijn vermoeden in realiteit omgezet. Daar lag hij, op zijn zij. Dertien jaar geleden, gekocht voor 75 gulden, dertien jaar lang plezier van gehad, 12 jaar volop zang van het vroege voorjaar tot in de late zomer, 13 jaar een relatie tussen vogel en vogelliefhebber. "Voor u die van vogels houdt", is de slogan van de NBvV en dan betrap je jezelf erop dat je niet alleen figuurlijk van vogels houdt, maar dat je ook letterlijk van een vogel kunt gaan houden. Hoewel we met een dode vogel doorgaans makkelijk naar de kliko lopen, vond ik dat in deze situatie toch iets te kort door de bocht en heb ik de zanglijster in een hoekje in de tuin begraven. En om dit jammerlijke voorval nu niet al te sentimenteel te maken mogen we zoals Johan Cruyff zegt dat elk nadeel zijn voordeel heb,

nu wederom weer eens vaststellen dat cultuurvogels in een volière een aanzienlijk langere levensduur hebben dan in de natuur. En omdat ik vanaf mijn 14' levensjaar altijd een zanglijster in de volière gehad heb, zal het niet lang meer duren voordat er weer een nieuw exemplaar zit te zingen, waarmee ik hopelijk weer lang vooruit kan. Verder gaat alles in de buitenkooi uitstekend en, zoals ik zei, nu de dagen wat gaan lengen en er buiten stevig gevoerd wordt om de lange en koude nachten te overbruggen, begint het in de kooi aanwezige zangkoor toch weer stevig op gang te komen waardoor je vanzelf gaat denken dat het voorjaar eraan komt. Weet u nog het verhaal van de dominicanerwida, waarvoor ik een popje kocht, omdat hij zijn liefdesperikelen botvierde op een diamantduifje en dat poplief hetzelfde ging doen? Je snapt er niets van, maar nu onze Don Juan zijn prachtige lange staart sinds een maandje kwijt is, zijn man en vrouw onafscheidelijk van elkaar en gaan niet verder dan een halve meter van elkaar af. Als u het nog snapt, dan snap ik het ook! Afijn we zien wel of het uitloopt op een huwelijk of dat we tegen de zomer weer een scheiding krijgen tussen zaadbak en nest!

Over nesten gesproken, op het kanariefront gaat alles tot op heden naar wens. De tijd-klok gaat iedere week een kwartier meer licht geven, de mannen zingen hun hoogste lied en in de vlucht waar de poppen zitten, liggen volop donsveren die vrijkomen van het onderlichaam.

De twee foto's bij het vorige artikel lieten duidelijk het verschil zien tussen een pop die broedrijp was, en een pop die dat nog lang niet was. Jammer dat de teksten die bij de foto's hadden moeten staan, er niet bij stonden. Het zetduiveltje in de drukkerij zal hier zijn werk wel hebben gedaan.

De broedkooien staan te wachten op de poppen, nog wat zand in de lades en de dames kunnen hun intrek nemen. Die dames (en natuurlijk ook de heren) worden in uiterste topconditie gebracht. Bij mij is het doorgaans gebruikelijk dat de koppels ook niet eerder bij elkaar komen, voordat ze in topbroedconditie zijn. Via de e-mail bereikte mij vorige maand diverse malen de vraag welke en hoeveel kiembakjes ik gebruik om aan de benodigde hoeveelheid gekiemd zaad te komen, omdat je met de in de handel verkrijgbare kiembakjes niet zo gek veel hiervan kunt bereiden. Te uwer informatie kan ik u meedelen de bakjes die in de handel zijn, helemaal niet te gebruiken, want dat schiet helemaal niet op en duurt mij allemaal te lang. In een keukenkastje vond ik een meelzeef die je overigens bij Blokker of Hema voor anderhalve euro kunt kopen, en met een klein emmertje erbij ben je helemaal klaar! De zeef vul ik voor driekwart met kiemzaad en evenzo wordt het emmertje $\frac{3}{4}$ gevuld met handwarm/lauw water. De zeef komt met zaad en al in het emmertje en gedurende 24 uur kunnen de zaden weken. Een keer of twee drie tijdens deze 24 uur schud ik het zaad wat op net zoals je aardappels opschudt die je aan het koken bent. Na ca. 24 uur pak ik de zeef van de emmer, waarbij je zult zien dat het water knap bruin is geworden, en als je er dan ook nog aan ruikt, wordt de neiging om naar de vuilnisbak te lopen groter dan het brouwsel aan uw vogels te geven. Het vieze water gaat het riool in en vervolgens gaan we het zaad in de zeef uitspoelen. Zet het emmertje in de gootsteen en laat de waterstraal uit de kraan eroverheen lopen, terwijl u het zaad weer opschudt zoals de aardappels. U ziet dat het water uit de zeef die u in het emmertje opvangt, opnieuw bruin wordt en dit wordt dus weer weggegoten. Na 1 tot anderhalve minuut spoelen zult u zien dat het water niet meer vuil wordt ten teken dat de zaden schoon en ontdaan van vuil zijn. Deze zeef nog enkele malen opschudden, zodat zo veel mogelijk water wegzakt, en vervolgens terugplaatsen op het emmertje. Nu weer 24 uur wachten en de zaden zullen kleine kiempuntjes gaan vertonen. Gedurende deze tweede 24 uur de zeef weer enkele malen opschudden, opdat de massa niet broeierig wordt. Vervolgens heeft u een zeer vitaminerijk bijvoedsel dat u puur kunt geven of naar wens kunt mengen door uw opfokvoer. Als hoeveelheid doseer ik een 1 dessertlepel gekiemd zaad op een koffiekopje eivoer of vier theelepels ongemengd per koppel kanaries per dag. Vogels die niet goed voeren willen met gekiemd zaad nog al eens snel van gedachten veranderen, wat ook een voordeel kan zijn. Gekiemd zaad dat ik vervolgens over heb,

bewaar ik in een afsluitbare plastic doos in de koelkast. Door de lage temperatuur zal het zaad niet verder kiemen en kun je het gemakkelijk een dag of vier à vijf bewaren om vervolgens zo beetje bij beetje op te voeren. Het is eenvoudig te bepalen hoe snel u dan weer een nieuwe portie moet gaan weken, iets wat bij mij bijna een continu proces is met betrekking tot het aantal koppels. LET OP !! Gekiemde zaden kunnen levensgevaarlijk zijn voor uw vogels wanneer u de massa niet goed spoelt zoals bovenomschreven! Een tweede groot gevaar schuilt in verzuring van de massa, wanneer u niet voldoende opschudt tijdens het kiemproces! En het derde grote gevaar is té lang bewaren waardoor het gekiemde zaad ranzig wordt. Daarom is het altijd verstandig, en moet u er een gewoonte van maken, eerst aan het gekiemde zaad te ruiken voordat u het aan de vogels geeft. Wanneer het zurig of bedorven ruikt, geef het voordeel aan de twijfel, en voer het zaad niet! U kunt beter

een ons gekiemd zaad weggooiden dan uw vogels die bedorven voedsel gehad hebben! Tot volgende keer. Henk van Hout
E-mail: info@vanhoutelektro.nl

K.B.O.F. "DE WITTE SPREEUWEN"

Het beste en meest gelezen **Belgisch Ornithologisch tijdschrift** voor vogelliefhebbers en kwekers. Verschijnt maandelijks. Oplage 25.000 exemplaren alleen in Vlaams België. Het bevat 80 pagina's, prachtig geïllustreerd, boordevol wetenschappelijke tekst, over huisvesting, kweken en verzorging. **Jaarabonnement: € 26,00**. Betaling: op rekeningnr. 67.32.33.790 bij de ING bank te Tilburg, t.a.v. de heer A. TRUYTS, Alg. Nat. Penningmeester K.B.O.F., Witte Gracht 90, 2222 HEIST OP DE BERG. Gratis proefnummer op schriftelijke aanvraag bij: Paul Achten, Everslaarstraat 78, 9160 LOKEREN. E-mail: ledenadministratie@kbof.be

Wereldwijd gebruikt door kampioenen!

Vogels kweken mag dan een hobby zijn, u wilt toch mooie resultaten bereiken. En succes boeken op tentoonstellingen. Dat succes hangt goedgevoel af van de gezondheid van de diertjes en het verloop van de kweek. U kunt dus maar beter niets aan het toeval overlaten. Kies u voor Orlux-ervoer, dan krijgt u, dankzij onze jarenlange ervaring en contacten met kwekers, perfect evenwichtig ervoer. En wetenschappelijke informatie op de koop toe. Omdat Orlux niets aan het toeval overlaat.

Wilt u uw kweekresultaten aanzienlijk verbeteren? Neem dan contact met ons op voor extra productinformatie.
Vorsele-Laga nv • Kapellestraat 70 • 9800 Deinze • België
T +32 (0)9 381 32 00 • F +32 (0)9 386 85 13 •
www.ortlux.be

VERSELE-LAGA

Kaketoës, een bijzondere vogelgroep in onze hobby

Algemeen

Kaketoës zijn bij de meeste liefhebbers geen onbekende en zij zullen deze vogels graag een plaats geven in hun collectie. De vogels hebben hun oorsprong in de oude wereld en komen globaal voor in de Filipijnen tot en met Australië en Tasmanie. In Australië vinden we de meeste soorten en er zijn maar liefst 11 verschillende kaketoës beschreven. Op de Filipijnen, Nieuw Guinea en een aantal Indonesische eilanden zijn er maar een of twee specifieke soorten per eiland te vinden. Het geslacht *Cacatuidae* bestaat uit 6 familiegroepen met in totaal 18 soorten.

deel 2

DE KWEEK

De meeste soorten zijn na ongeveer 3 jaar broedrijp en men kan overwegen een broedblok in de kweekruimte te hangen. De meeste soorten zien dit echter niet meteen als broedgelegenheid en vaak wordt het blok aan stukken geknaagd. Derhalve is het verstandig meerdere blokken op te hangen. De binnenkant van het broedblok kan men voorzien van een extra laag planken of verse stukken tak om het doorknagen van binnenuit te voorkomen. Als bodembedekking gebruiken wij vochtige boshumus die met grof zaagsel vermengd wordt tot een dikke laag en flink wordt aangestampd. Hoe langer het blok is, des te meer van dit mengsel blijft liggen, omdat zij hun best doen er alles uit te graven. Nu begint het spannend te worden en is het afwachten hoe het mannetje zich gedraagt. De balts is indrukwekkend, het mannetje voert een show op door een speciaal geluid te maken, zijn vleugels te spreiden en zijn kuif op te zetten. Tijdens deze balts bepaalt het vrouwtje het moment van de paring door zachtjes met haar vleugels te trillen en voorzichtig met doorgezakte pootjes het mannetje te benaderen waarbij zij een zacht geluid maakt. Wanneer het mannetje het popje betreedt, werpt zij haar hoofd naar achteren en pakt het mannetje haar bovensnavel vast als houvast. Juist hier kan het mis gaan, wanneer de man te fel is en te weinig geduld heeft. Volgens een goede vriend kan bij het vastpakken van de snavels de

man in zijn opwinding de bovensnavel van het popje ernstig beschadigen of zelfs compleet afrukken. Wanneer alles normaal verloopt en er eieren worden gelegd, is er bij de kaketoës iets bijzonders. Zowel man als pop broeden een dagdeel op de eieren en lossen elkaar trouw af tot het uitkomen van de eieren. De grote soorten zoals de palmkaketoë (*Probosciger aterrimus*) leggen maar één ei, de raafkaketoë (*Calyptorhynchus*) leggen een tot twee eieren, waarvan vaak maar één jong wordt grootgebracht in de vrije natuur. Dit geldt ook voor de helmkaketoës en de grote witte kaketoës (*Cacatua*). De kleine soorten leggen soms wel drie eieren, maar er kan ook slechts één ei worden gelegd. De rosëkaketoës leggen drie tot vijf eieren en brengen meerdere jongen zonder problemen groot. Vaak worden zij gebruikt als pleegouders voor Inca-kaketoës die zij zonder problemen grootbrengen, zelfs als zij in een nest rosëkaketoës worden bijgelegd van dezelfde leeftijd. Wanneer de jongen uitkomen, is het belangrijk dat de vogels gewend zijn aan kiemzaden, eivoer en ander zachtvoer om het pas uitgekomen jong te kunnen voeren. Harde zaden kunnen spijsverteringsproblemen opleveren en te weinig (dierlijk) eiwit kan groeistoornissen opleveren. De jongen hebben na het uitkomen lange donsveren en groeien langzaam. Pas na ruim drie weken komen de eerste stoppels door en na ongeveer tachtig dagen vliegt het jong uit. Vooral bij de witte kaketoës is het oppassen geblazen, omdat de man zijn zoon niet altijd duldt in zijn territorium. Bij een Belgische vriend van mij gebeurde het zelfs dat na het uitvliegen van een jonge oranjekuifkaketoë het mannetje zijn eigen pop zwaar verminkte. De beide kaketoës koppelden goed en brachten het jong voor het uitvliegen perfect groot. Wat er toen gebeurde, was extreem en wellicht een zeldzame gebeurtenis. De man koppelde na het uitvliegen meteen met zijn dochter en heeft het oude popje ernstig gemolesteerd. De snavel is een kwetsbaar punt en er waren gaten in gebeten, diverse veren waren uitgetrokken en twee tenen afgerukt. De pop was meer dood dan levend, maar heeft de aanslag wonderbaarlijk overleefd. De man heeft zijn dochter perfect grootgebracht en is later apart gezet. Dergelijke mannen zijn niet meer te vertrouwen en toen het oude popje werd teruggezet, zijn de vleugels van de man flink gekortwiekt om herhaling te voorkomen. Ondanks deze agressie legt het popje bevruchte eieren en wordt de man zodra er een ei is gelegd, apart gezet. Het popje broedt alleen en brengt het jong zelf groot. Zoals u leest, gaat het met bepaalde soorten kaketoës niet van een leien dakje en is er veel doorzettingsvermogen nodig om natuurbroedjongen groot te krijgen. Onlangs hebben wij een bezoek gebracht aan een kweker die met meerdere soorten kaketoës kweekt. Tijdens de rondleiding zagen wij verschillende soorten met hun jongen in grote volières. Ook zagen wij enkele koppels Inca-kaketoës met een jong en zelfs twee koppels met twee jongen naast hun ouders op stok zitten. Het was al lang een wens om een koppel natuurbroedjongen te kopen en ik heb een koppel voor volgend jaar besproken. Gelukkig zijn er ook nog liefhebbers die op een normale manier kweeken en het belang van natuurbroed inzien. Helaas vertelde deze kweker

wel dat de vraag naar papegaaien van circa 6 weken toeneemt en veel kuikens worden opgestuurd naar Azië en het Midden-Oosten.

De baby's worden volgestouwd met voer en in dozen op het vliegtuig gezet waar zij na een dag uitgehongerd aankomen. De liefhebber die baby's aan de handel verkoopt, moet niet zeggen dat de aansprakelijkheid en het wel en wee van zijn vogel niet meer zijn zaak is, wanneer een vogel is verkocht. De kaketoos zijn zeker niet de makkelijkste soorten en handpofok is soms noodzakelijk, wanneer de ouders hun eieren of jongen vernielen. De jongen die wij met de hand moeten grootbrengen, worden pas verkocht als ze geheel zelfstandig eten en worden bij andere vogels gezet die een jaar eerder zijn gekweekt. Het verzamelen van eieren en kuikens in een opfokcentrale geeft ook diverse virussen de kans zich te verspreiden, zeker wanneer ze in grote groepen worden verstuurd en grootgebracht. Voor de informatie over deze virussen en het testen hierop verwijs ik u naar de twee artikelen die eerder in dit blad zijn geplaatst.

Mutatiekweek heeft ook al zijn intrede gedaan in deze vogelgroep en er zijn bij de rosé- kaketoos diverse mutaties te bewonderen. In Nederland is de lutino (rode ogen), ook wel witvleugel genoemd, bij diverse kwekers aanwezig. In Australië, het land van herkomst van deze kaketoos, zijn er al meerdere kleurmutaties bekend. Behalve de witvleugel met rode ogen is er ook een witvleugel met zwarte ogen gekweekt. Tevens is er een cinnamon bekend, een bonte en een blauwgrijze mutant. Vooral de laatste is bijzonder, omdat hiermee interessante kleurcombinaties mogelijk zijn. Helaas zijn de nakweekvogels uit Australië voor ons niet bereikbaar door het uitvoerverbod voor alle planten en dieren, opgelegd begin 1960. Overigens houdt dit niet iedereen tegen en is in het verleden al regelmatig iemand gepakt op het smokkelen van eieren. De eierenmokkel gaat overigens twee kanten op omdat niet inheemse Australische soorten veel geld waard zijn in Australië en er een levendige ruilhandel is. Aangezien er een groot aantal vogels bij liefhebbers over de gehele wereld is besmet met virussen die ook via het ei worden doorgegeven, vormen dit soort praktijken een gevaarlijke situatie voor de wilde papegaaien- en parkietenpopulaties in Australië. Uit studies van de Murdoch Universiteit in West-Australië blijkt deze ziekte zich steeds meer uit te breiden over de bestanden in Australië. Voor wie internet heeft, is het wellicht interessant de website van deze universiteit op te zoeken en na te lezen over de situatie van de wilde kaketoos en andere kromsnavels. Vrolijk word je er in ieder geval niet van!

CITES

Een aantal kaketoos staat op de Cites-verordening op bijlage A, de zogenaamde lijst 1-vogels.

De volgende soorten kaketoos staan hierop vermeld:

- 1) *Cacatua haematuropygia*, de Filippijnse kaketoos.
- 2) *Cacatua goffini*, de Goffinikaketoos.
- 3) *Cacatua moluccensis*, de Molukkenkaketoos.

De liefhebber die de onder 1 tot en met 3 genoemde vogels in zijn bezit heeft, moet over geldige Cites-papieren beschikken. Tevens is elke liefhebber verplicht nakweek van lijst 1- vogels te voorzien van speciale ringen. Deze ringen worden alleen door vijf vogelbonden verstrekt o.a. Aviornis (siervogels) en de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. De bonden verstrekken de speciale ringen aan leden en niet-leden. Via een spoedbestelling kan men redelijk snel bij de NBvV over de benodigde ringen beschikken mits men het bestelformulier juist invult en op tijd betaalt. Helaas zijn de tekens op de ringen slecht van kwaliteit en na korte tijd moeilijk leesbaar. De leesbaarheid is bij geregistreerde vogels natuurlijk een eerste vereiste, zeker wanneer een vogel doorverkocht wordt en bij een eventuele controle van een ambtenaar van de Algemene Inspectie Dienst.

Op de 13^e Cites-conferentie, die afgelopen najaar in Thailand werd gehouden, werd besloten alle kleine geelkuifkaketoos van bijlage B naar A op de verordening te plaatsen. Binnen de Europese Unie

moet deze wijziging nog officieel van kracht worden, omdat er eerst een EG- verordening moet worden vastgelegd. Waarschijnlijk is dit binnen 6 maanden na de conferentie geregeld en moet men zijn vogels gaan aanmelden. Overigens is de verwachting dat er op de volgende conventie meer soorten op deze lijst worden gezet. Een treurige zaak voor de vogels, maar ook veel administratieve rompslomp voor de liefhebbers.

Het probleem bij aanmelden van deze kleine geelkuifkaketoos zijn de minimale onderlinge verschillen tussen de zes ondersoorten.

De vogels zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden en alleen de oranje-kuif is makkelijk te herkennen door zijn in kleur afwijkende kuif. De andere 5 soorten hebben een gele wangvlek die per soort in intensiteit kan variëren, er is verschil in grootte van de snavel en in lengte en gewicht. De vogels zou men kunnen herkennen als men alle soorten naast elkaar zou zetten. Het blijft echter een moeilijke zaak en vaak worden de grotere soorten van het geslacht *Cacatua sulphurea* "midden geelkuifkaketoos" genoemd en de kleinere soorten "kleine geelkuifkaketoos". Dus de aanmeldingsplicht geldt binnenkort voor zowel kleine als midden geelkuifkaketoos. Een ander probleem is dat er ondersoorten met elkaar gekruist zijn en het daarom helemaal moeilijk is de juiste soort te benoemen. Het gaat om de volgende zes soorten kleine geelkuifkaketoos:

4) *Cacatua sulphurea sulphurea*, de nominatvorm van de kleine geelkuif (33cm)

Cacatua sulphurea djampeana,

een van de ondersoorten van de kleine geelkuif (33cm)

Cacatua sulphurea abbotti, een van de ondersoorten van de kleine geelkuif (40cm)

Cacatua sulphurea occidentalis, een van de ondersoorten van de kleine geelkuif. (38cm)

Cacatua sulphurea parvula, een van de ondersoorten van de kleine geelkuif (33cm)

Cacatua sulphurea citrinocristata, een van de ondersoorten van de kleine geelkuif die beter bekend staat als de oranje-kuifkaketoos (38cm)

Ducorps kaketoos
Foto: Marco Rijndorp

Wanneer men in het bezit is van een van de 6 ondersoorten onder 4 genoemde kaketoos is het nog niet verplicht deze aan te melden bij Laser, omdat de EG-verordening nog niet is vastgelegd. Dit gebeurt meestal binnen 6 maanden na een conventie. Waarschijnlijk zal deze zomer de verplichting ingaan om de vogels aan te melden. Voor ongeringde vogels en vogels waarvan de ring onleesbaar of niet geheel gesloten is, is het verstandig een transponder in te laten brengen door een dierenarts. De vogel kan dan worden aangemeld met het nummer van de transponder en deze code wordt op het Cites-formulier vermeld. Bij geringde vogels met duidelijk leesbare tekens kan men deze gegevens doorgeven die dan op het Cites-formulier gezet worden. Controleer de opgegeven nummers nauwkeurig, want bij fouten is de Cites ongeldig en de vogel illegaal. De aanvraag moet schriftelijk gebeuren.

Het adres waarnaar men een brief moet sturen is:
CITES BURO LASER, POSTBUS 1191, 3300 BD DORDRECHT

Wat men zeker bij het aanvragen van de Cites-papieren in de brief moet vermelden, is de bevestiging van ontvangst door LASER. Dit is uw bewijs dat u de vogels hebt aangemeld en is de naam van de ambtenaar die uw aanvraag in behandeling heeft genomen, bekend en kunt u die eventueel telefonisch benaderen. Tevens voeg ik bij alle aanvragen de volgende tekst toe in mijn brieven:

Graag zou ik per opgegeven vogel een EEG-document van u ontvangen waar bij punt 18 een (3) is aangekruist en bij punt 19 een (2). Tevens wil ik u verzoeken om bij punt 20 in te vullen " dat aankoop en te koop aanbieden en verwerven van dit betreffende dier op basis van dit certificaat ook aan anderen dan in vak 1 genoemde persoon is toegestaan.

Deze opmerking is van groot belang om een Cites-formulier te krijgen waarmee men de vogel vrij kan verhandelen en dus ook aan de handel kan leveren en opsturen naar het buitenland. In het verleden heb ik mijn neus gestoten door een koppel vogels over te nemen die door een vogelpark waren gekweekt. De bijgeleverde Cites waren zogenaamde houders- Cites die bedoeld zijn om vogels door te geven aan "liefhebbers". De vogels zijn echter duur betaald en overgenomen van een grote Duitse vogelkweker. Omdat de gele Cites erbij zat en de ringnummers klopten, ging ik ervan uit dat alles oké was. De vogels heb ik aangemeld bij Laser en ik hoorde niets, omdat alles in orde was, dacht ik! Enkele jaren later overleed het mannetje en leverde ik het popje aan de handel. De handelaar pakte de vogel uit de loper en stopte de vogel meteen weer terug. Helaas kon de vogel niet gekocht worden, omdat de vogel geringd was met een Amerikaanse ring, d.w.z. een ring die wel gesloten is, maar niet naadloos omdat er een lasnaad zichtbaar is. Sinds enkele jaren mogen deze niet meer gebruikt worden voor lijst 1-vogels. Bij controle van het Cites-papier door de handelaar bleek dat er op deze vogel ook nog eens een zogenaamde houders-Cites afgegeven was door het Spaanse ministerie van landbouw. De bedoeling van de houders-Cites is dat de vogels aan liefhebbers onderling worden doorgegeven en niet worden verkocht. De handel voldoet natuurlijk niet aan deze criteria en dergelijke vogels worden zelfs in beslag genomen bij een controle van de AID. Een reis voor niks gemaakt en een harde les wijzer in onze mooie vogelwereld.

TOT SLOT

Voor de liefhebber die nog uitdagingen zoekt in zijn hobby, zijn deze vogels een overweging waard. Zoals al eerder beschreven moet men met tegenslagen rekening houden, zeker als men natuurbroed voor ogen staat. Helaas zijn er een aantal liefhebbers die de eieren meteen weghalen en de broedmachine gebruiken om via handopfok jonge vogels groot te krijgen. Gezien de niet geringe risico's met deze vogelsoort is deze keuze wellicht te begrijpen. Derhalve wil ik voor iedere kweker die een jonge kaketoos naast zijn ouders op stok heeft gekregen, mijn waardering uitspreken.

Een ander aspect dat steeds meer voorkomt, is het kruisen van verschillende soorten kaketoos. De vogels worden als rariteiten aangeboden voor de huiskamer. Dit gebeurt bewust en heeft puur commerciële motieven en zelfs een zeer grote papegaaienkweker ter wereld maakt zich hieraan schuldig. Degene die over internet beschikt, moet maar eens kijken hoeveel bastaarden het Birds International Inc. (De Dios) op de Filipijnen aanbiedt op de verkooplijst. Het adres is www.janecek.com. Overigens gebeurt dit ook met ara's, amazones en aratinga's. De bastaarden krijgen de mooiste benamingen en de kopers zijn vaak leken die niet eens weten wat voor rommel zij kopen. Deze vogels zijn helaas vaak vruchtbaar en worden net als de meeste huiskamervogels na een aantal jaren gedumpt. Al te vaak vergeet men dat een baby papegaai ook volwassen wordt en wanneer hij of zij broedrijp wordt op zoek gaat naar een echte partner. Dergelijke vogels schreeuwen letterlijk om een partner, die niet gevonden wordt. Uit frustratie kan er agressie ontstaan of gaan de vogels zichzelf plukken tot bloedens toe. Heeft de vogel geluk, dan wordt hij opgevangen in Veldhoven bij de Nederlandse Opvang Papegaaien. Andere geluksvogels komen bij een kweker terecht, pechvogels gaan het handelscircuit in om vaak een zwerfend bestaan te gaan leiden van vogelmarkt naar diverse huiskamers. Al te vaak wordt het aspect dat papegaaien sociale dieren zijn die in groepen leven en snel een levenspartner zoeken, vergeten door liefhebbers die papegaaien leveren voor de huiskamer. Het grootbrengen van papegaaien gebeurt volgens de liefhebbers liefdevol en er zijn vele foto's op internet te zien van hun baby papegaaien op schoot of schouder. Wat ik niet begrijp, is dat deze vogelbaby's zomaar aan mensen worden meegegeven die voor het eerst een vogel gaan grootbrengen. Al te vaak krijgen deze vogels gezondheidsproblemen door verkeerd voeren en een te koude kooi. Volgens een dierenarts komen er regelmatig baby's binnen met kropverbranding of een verzuurde krop. Wanneer men op tijd de dierenarts bezoekt, zijn deze problemen nog te genezen. Sterft de vogel dan is men vaak verantwoordelijk en is de kweker de aangewezen persoon die de schuld krijgt. Al te vaak worden door kwekers deze vogels te jong geleverd. Instructie en een aantal voersessies voordat de baby wordt meegegeven, is gewoon niet voldoende om te garanderen dat het niet fout afloopt. Vraag een voorschot wanneer het om de financiën gaat en een vergoeding per week om de vogel groot te brengen totdat hij zelf eet. Na 3 maanden is het ook mogelijk om een test op PFBFD te doen om de koper gerust te stellen. Van het testen moet men echter ook niet te veel verwachten, omdat de PCR-test een drager niet herkent; alleen vogels die actief virus uitscheiden, worden herkend als besmet. Degenen die aan mijn woorden twijfelen over het welzijn van een huiskamervogel, verzoek ik een bezoek te brengen aan het NOP te Veldhoven. Hier zijn al vele honderden papegaaien naartoe gebracht die met hun baasje niet meer samen konden leven. Wekelijks worden er nog papegaaien ingeleverd met kooi en al. Gelukkig heeft het park nog voldoende ruimte om deze vogels een plaats te geven. In het park zijn verschillende soorten ara's, amazones, edelpapegaaien, grijze roodstaarten, diverse parkieten, kea's en ook een groot aantal soorten kaketoos te zien. De vogels zijn in het park gehuisvest in ruime kooien en er zijn zelfs een aantal voliëres waar men doorheen kan lopen. Afgelopen zomer is er ook een grote hal geopend waar een aantal tropische vogels vrij rondvliegt. Men kan hier ook op een terras een consumptie gebruiken. In de hal zijn diverse papegaaien gehuisvest die wat kougevoelig zijn. Tevens is er in deze hal een aantal kooien met toekans, trogons, manakins, tangara's en andere zeldzame vogels. Het park is het gehele jaar geopend en zeker een bezoek waard.

Ruud van der Donk

Geraadpleegde literatuur:

Lexicon der Papageien, T. Arndt.
Kakadus, K. Diefenbach.

Overige foto's kaketoos, R van der Donk/ Rene Schuurmans.

osel

De

Ontdek de vele kanten van de vogelsport

Beste lezers van "Onze Vogels".

In het vorige stukje over de Gouldamadine heb ik de beginnende kweker het advies gegeven:

Begin met het kweken van de wildkleur-amadine zwartkop-roodkop en/of oranjekop.

Natuurlijk kweken volgens de natuurweekmethode.

Dat wil zeggen, het broeden en het grootbrengen moet geschieden door de gould en niet door pleegouders van een andere soort. Als voorzitter van de Natuurbroed Gouldamadine-Ned. met zijn ca. 700 leden wil ik daarom nu de pen geven aan de heer Piet de Jong die na vele jaren kweken met de wildkleurgould in de afgelopen jaren ook is gaan kweken met mutanten. Piet is een zeer succesvol kweker binnen onze speciaalclub

Hans Wes

Onder de vleugels van de zwartkopamadine

Tekst: Piet de Jong
Vlaardingen

Reeds 36 jaar ben ik natuurbroed Gouldamadinekweker. Ik vind dat iedere kweker in principe zelf verantwoordelijk is voor zijn eigen manier van kweken van vogels. Maar onderlinge contacten tussen kwekers zijn heel belangrijk.

In mijn geval doe ik kennis op en geef ik mijn ervaringen door binnen de speciaalclub. De hobby- en de wat minder ervaren kweker en beginnelingen krijgen - als zij daarom vragen - een goede begeleiding van de ervaren kwekers onder ons. Ook daarin hebben de speciaalclub en de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers (NBVV) een rol. Het is echter niet eenvoudig de leden naar een landelijke, dan wel naar een regionale bijeenkomst te krijgen.

Op zo'n bijeenkomst kunnen de ervaren kwekers en de minder ervaren kwekers/ nieuwelingen veel van elkaar leren. Als ervaren kweker lijkt het mij niet meer dan normaal dat we elkaar steunen met onze hobby. Natuurlijk zijn aan de bijeenkomsten kosten verbonden - denk alleen maar aan de kilometers die je moet afleggen - maar die krijg je dubbel en dwars terug aan kennis die je daar opdoet! De laatste jaren komen er steeds meer kwekers die zich in bepaalde richtingen ontwikkelen. Ik doel op bepaalde kleurslagen en mutanten. Kwekers die proefparingen doen.

Deze kwekers zie je op de technische dagen en bij landelijke bijeenkomsten. Maak hiervan gebruik om je eigen kennis te vergroten.

Ga ook kennis opdoen via contactbladen (bijv. spectrum) en de door de speciaalclub uitgegeven lectuur. Ga ook naar de landelijke TT in Elst - week 41 - bij Arnhem en/of de regionale TT's. Als je dit nalaat, vraag jezelf dan eens af of je wel tijd en voldoende animo bezit om van vogels te houden. Ik ben al jaren lid van de Speciaalclub SNGN met zo'n 700 leden. Zo heb ik veel kennis opgedaan en ik heb in de loop der jaren heel wat prijzen gewonnen - bondskruizen, medailles e.a. -. Deze vereniging heeft in zijn bestaan aangetoond oog te hebben voor de natuurbroed en de kwaliteit van de gould met zijn verzorgingsmethoden. Er is natuurlijk wel het een en ander veranderd en vooral verbeterd op het gebied van

huisvesting, voeding en kweek.

Ik ben zelf warmkweker!

Begonnen met het kweken van de wildkleuren

- o zwartkop lichtgroen paarsborst
- o roodkop lichtgroen paarsborst
- o oranjekop lichtgroen paarsborst

Kwam mijn volgende stap erbij

Het kweken van de mutanten wildkleur

- zwartkop lichtgroen witborst
- roodkop lichtgroen witborst
- oranjekop lichtgroen witborst

en de wat moeilijk te kweken mutant

- blauw paarsborst zwartkop

osel

De

Dit jaar ben ik begonnen met de zwartkopblauw overgoten.

De afmetingen van mijn broedkooien zijn 60cm x 30cm x 30cm (b x h x d).

De afmetingen van mijn vluchten zijn 150cm x 75cm x 50cm (b x h x d). De temperatuur in het hok is 19 à 20 graden Celsius.

De luchtvochtigheid tussen de 70-80%.

Ik verstrek de volgende voeding aan mijn goulds. Een mengsel van APV-zaad van Beyers. Als opfokvoer gebruik ik Sukses' kracht- en tevens opfokvoer, dat ik aanvul met gemalen spliterwten en gemalen uiniverseel. Dit alles meng ik door elkaar. Ik gebruik dus geen groenvoer of kiemzaden. Het voer wordt rul gemaakt door het gebruik van een opfokkorrel dat met lauw water wordt aangemaakt in een verhouding van 2 eetlepels opfokkorrel, 1 borrelglas lauw water. Daar voeg ik 100 gr van het mengsel opfokvoer aan toe en dit alles laat ik 5 minuten intrekken.

Met dit voer heb ik veel succes, maar ik wijs de kwekers erop dat het veranderen van een voeding tijdens de kweek niet wenselijk is. Een goede samenstelling hoeft uiteraard niet veranderd te worden. Zo doe ik het en een ander doet het op zijn manier. We krijgen allemaal jongen op stok voor diverse tentoonstellingen.

Ik wens u nog vele genoeglijke uurtjes met uw vogels en ben bereid uw vragen te beantwoorden.

Foto's Piet Onderdelinden/Jan de Nijs

De

ose

ose!

De

Bijzondere kweek met de zwarte m

De zwarte mees is een echte bosbewoner en zijn voorkeur gaat uit naar naald- en berkenbomen. Het verspreidingsgebied is enorm. Het beslaat bijna geheel Europa, een groot gedeelte van Azië tot diep in het Atlasgebergte van Noord-Afrika. De zwarte mees heeft een lengte van ca. 11 cm, een zwarte kop, witte wangen en een witte achterhoofdvlak. Bovendekveren zijn zwart/grijs met witte/grijze vlakken op de vleugels. Onderzijde is bruinachtig/grijs. In de natuur wordt er gekozen voor een spleet of holte in stronken, muren en rotsen als nestplaats. Als er geen natuurlijke nestholtes aanwezig zijn wordt ook wel eens een nestkast geaccepteerd. Het is een echte insecteneter die 's winters ook overschakelt op zaden etc.

Mijn eerste eigen kweek met de zwarte mees. Vele wegen leiden naar Rome, toch? Volgens kenners zou je duidelijke verschillen zien tussen man en pop en daarbij gelet op het gedrag van de vogels kun je man en pop onderscheiden (zegt men).

Welnu, op het eerste gezicht is het niet of nauwelijks te zien (bij aankoop van de vogels en na vele uren van observatie is het wel te zien, maar de verschillen zijn zeer minimaal). Wat je dan meer houvast kan geven, is het gedrag na heel lang observeren en inderdaad de man heeft een net iets langer riedeltje dan de pop. Dus als u in de gelukkige omstandigheden verkeert een koppel te bemachtigen, tob dan niet net als ik, maar laat meteen DNA trekken, zodat u zekerheid heeft. En wees er zuinig mee, want ze zijn nog steeds niet volop aanwezig in onze volières.

In de volière waren diverse Europese insecteneters gehuisvest, o.a. de grote gele kwikstaart, het baardmannetje, de zwarte mees e.a. Verschillende nestkasten werden aangeboden en de keuze viel op een berkenhouten parkietenblok. Op 1 april (en dat is echt geen grap) werd hoofdzakelijk door de pop begonnen met nestelen. De eerste laag bestond uit natuurlijke mossoorten, de tweede laag uit haren vanuit de gegeven sisal-fiber. Op 4 april zijn het hoofdzakelijk zwarte hondenharen (van rottweilers), daarna was het de beurt aan wat katoenplukken en als definitieve afwerking werden grijze geitenharen gebruikt. Het is werkelijk enorm wat deze vogels aan nestmateriaal verwerken. Ze bouwen dan ook een prachtig nest.

Op 7 april lag het eerste ei (ik kon mijn geluk niet op), op 10 april echter pas het tweede ei (gaat dit wel goed?). Vanaf dit moment werd de man zeer fel op alles wat te dicht bij het nestblok kwam. Dit heeft echter nooit voor grote problemen gezorgd. Op 16 april lag er het achtste ei en op 18 april is de pop gaan broeden. Op 29 april lagen er twee eierschalen op de grond onder het blok, jongen? Voorzichtig gekeken toen de pop even van het nest was. Geen jongen, maar de overige eieren waren vies en besmeurd met bloed. Dus m.a.w. de jongen worden geboren om vervolgens weer te verdwijnen, wat nu? Ik ben gaan zitten om te observeren wat of er nu gaande was. Niet veel later zag ik de pop met een eierschaal vliegen op weg naar een plek die later haar dumpplek zou blijken. Ze vloog terug en haalde het jong eruit en dumpte dat ook op dezelfde plek. Zo verliep het met alle jongen. Ik heb nog wel geprobeerd de jongen terug te leggen, maar ze gooide ze er gewoon weer uit. Oké, mocht er een volgende ronde komen, dan ga ik rapen. Je moet toch alle trucs uit de kwekerskast halen en proberen. Op 30 april krijgt de pop ervan langs, dat was gewoon niet normaal meer (ik vond dat ze dat eigenlijk wel verdiende op dat moment).

Op 3 mei zit de pop er niet goed bij (eieren leggen misschien)? Op 6 mei eerste ei en op 13 mei het achtste ei. Alles was geraapt en werd op de 13e gezet. Op 25 mei eierschalen te zien op haar vaste dumpplek. Zes eieren waren tegelijk uitgekomen, en na

het opzij schuiven van de bovenste kraag met nestmateriaal zag ik zes prachtige, jonge zwarte meesjes liggen. Hopen nu.

Alles lijkt wel goed te gaan, maar nu? Gepast voedsel zien te vinden. Het altijd verstrekte levende voer kon geen goedkeuring meer genieten van de oudervogels en ook het zo graag opgenomen eivoer werd totaal genegeerd. Uh ja, spinnen, bladluis etc. moest er komen, anders zag ik de bui al weer hangen. Gelukkig was alles op dat moment voorhanden (goed hè, de natuur, mensen zouden wat vaker naar wat er in de natuur gebeurt, moeten kijken en eventueel volgen) en de vogels begonnen de jongen als gekken te voeren. Na zes dagen heb ik de jongen geringd met de wettelijke ringmaat van 2.5mm. Dit ging nog maar net. De ringen waren omkleed met een rubberventielslangetje. Omstreeks deze dag was heel de buurt spin- en bladluisvrij, maar gelukkig werd het in hun ogen te grote voedsel dat eerder al werd aangeboden, nu ook geaccepteerd en gevoerd aan de jongen. De ouders voerden fantastisch.

Na ongeveer zestien dagen vlogen/klommen de jongen uit om vervolgens allemaal apart te gaan zitten in de volière. Gelukkig lieten de andere vogels hen met rust (overlevingsstrategie vanuit de natuur?). Man en pop hadden het wel heel erg druk om alle jongen te voeren, maar bleven dit perfect doen. ongeveer tweeëndertig dagen oud achtte ik de jongen zelfstandig (zag de jongen al vrij snel uit nieuwsgierigheid bij de ouders op de eivoerbak zitten en daar het

volwassen zwarte mees

ees (Parus ater)

gedrag van de oudervogels imiteren). De jongen zijn toen allemaal naar binnen gegaan en apart gezet in een broedkooi. Ik weet niet of dit echt nodig was, maar het werkte perfect. De oudervogels zijn toen ook naar binnen gehaald, zodat er buiten weer een ander koppel het kon gaan proberen in de volière. Tenslotte waren de jongen nu op stok. Tot mijn grote verbazing gingen ze gewoon verder met ronde drie in een kooi van ongeveer een meter in het vierkant. Wel had ik het gebruikte blok van de eerste twee rondes erin gehangen en de kooi wat aangekleed met dennen/sparrentakken. Dit roulatiesysteem pas ik al jaren toe en op deze manier zijn er al veel "van de wat moeilijkere soorten" in broedkooien geboren. O.a. roodborstjes, pimpelmezen, baardman-
netjes, zilveroor- en Japanse nachtegalen,

minla's (de blauw-
vleugel en rood-
staart) etc. etc.,
eigenlijk te veel om
op te noemen.
Misschien denk je nu
"handpofok". Nee,
zeg ik dan, want in mijn ogen is dit helemaal
niet nodig, als je maar de juiste omgeving
nabootst en op de juiste manier voert.
De vogels kunnen het echt veel beter dan
wij dat kunnen, en als je het eventuele ver-
lies op de koop toe neemt, beleef je de
hobby van het eigen-kweek-natuurbroedvog-
els zo intens en is de voldoening zo groot
(en daar doen we het toch voor!) dat je nog
jaren plezier beleeft van onze vogels. Dus ik
zeg uit principe nee tegen handpofok.
Hoe een ander erover denkt en wat ze

ermee doen, moeten ze zelf weten.
We leven tenslotte in een vrij land. Al met al
weer een geslaagde kweek met 100%
natuurbroed en goed geringde zwarte
mezen. Het is een alleraardigst vogeltje in
zijn doen en laten, heeft een leuk trillertje in
zijn stem en is totaal niet agressief (op een
heel kleine periode in de broed na)

Tekst: Arie Bakker, Dordrecht

Foto's: Jan de Nijs en Piet Onderdelinden

Aluminium volières
EUROKOOI

pb
Aluminium
Hoofdstraat 58
5683 AG Best
Tel: (0499) 374395
Fax: (0499) 375048
E-mail: info@eurokooi.nl

www.eurokooi.nl

- Volières naar uw eigen ontwerp
- Kompleet of zelfbouwpakket
- Onderhoudsvrij aluminium
- Diversen kleuren op voorraad (poedercoating)

kwaliteits

Aluminium volières

zaterdag geopend van 9.00 tot 15.00 u. of op afspraak

Een uitvinding die u minstens een halfuur rompslomp per dag scheelt.

www.kafomatic.nl

KAFOMATIC

"KAF-Zaadblander"
Electr.-volautomatisch
Bespaar nu veel geld!

vernieuwd!
nu nog krachtiger motor

Prijs: € 71,45 p. stuk
Bestelling d.m.v. betaling van het totaalbedrag op rekn.no. 37 64 85 655 of bank/girocheque opsturen.

De 'KAFOMATIC' scheelt geld.
Voor verkoop en informatie: Kemo import - export
Postbus 97 - 2060 AB Bloemendaal - Tel. (072) 504 09 77
Mobiel: (06) 16504215

GEHU KOOIEN

FABRICAGE VAN:
VOGELKOOIEN, PLASTIK-ARTIKELN
ZIEKENKOOIEN, PUNTSLASWERK EN
VERZINKEN EN VERCHROOMEN

STOP geen geknoei meer met eigen
bouwsels. Wij leveren u betaalbare
kooien, en voor elke vogel
de juiste kooi.

De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm. met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt en de kooien worden als bouwpakket geleverd.

Vraag documentatie aan bij:
GEHU-KOOIEN
Transportweg 9, 7442 CT Nijverdal
(Industrieterrein 't Lochter)
Telefoon: 0548 - 61 61 87

Vertegenwoordiger in België
Vogelcentrum Huysmans
Turnhoutsebaan 195A, 2480 Dessel
Telefoon: 014 - 37 61 40
GSM: 075 - 55 49 81

Internet: www.gehu.nl

SUKSES Producten voor al uw
zaadetende vogels

- Stalen Broed- en Stapelkooien **NIEUW!**
- Krachtvoerders
- Diverse soorten vitaminen
- Kleurstoffen
- Waspoeders

www.sukses.tv

VOGELVOEDERS
Delft, Tel (015) 214 29 01 | Fax: (015) 380 17 93

gouldamadine

Foto: Piet Overduin/Jan de Wijk

Een fraaie foto van een gouldamadine mannetje oranjekop witborst geel zien we dit keer op de kalender. In tegenstelling tot het mannetje is de mantel bij het popje minder intensief en matter. De overgangzone en nek zijn wit, geleidelijk overgaand in geel. Iets lichter dan de mantel, minder intensief en matter. Het rug- en vleugeldek is geel, minder intensief en matter dan bij de man. De stuit en bovenstaartdekveren zijn wit. Het onderlijf is vanaf de borstvlak geel, overgaand in een witte bevedering van de dijen, anaalstreek en onderstaartdekveren. De flanken en de broek zijn geel en de staartpennen wit. De boven- en ondersnavel zijn hoornkleurig met een oranje punt. De ogen hebben een donkerbruine iris, met zwarte pupil. De poten zijn vlees- en de nagels hoornkleurig. De tekening van het masker is oranje, de kopband, keelvlak, keelband en de borst zijn wit. Bij de stuit, bovenstaartdekveren en staartpennen mag geen tekening waarneembaar zijn.

Het verspreidingsgebied van hun voorouders is Noord-Australië, ter hoogte van de 19° en 20° breedtegraad. Dit gedeelte noemt men het

tropische gedeelte van Australië, waar temperaturen heersen van 40° C tot 45° C, maar 's nachts kan de temperatuur zakken tot ver onder de 15° C. Het verspreidingsgebied loopt vanaf de oostkust tot aan de westkust.

De gouldamadines komen daar in grote groepen voor. Het zijn dus vogels met een sociaal gedrag, ze broeden soms wel met vijf paren of meer in één hol. Ze leven voornamelijk op de savannen die met diverse grassoorten zijn begroeid, het hoofdvoedsel van de prachtvinken. Als het zaad in halfrijpe toestand is, kunnen ze er ongelofelijk veel van op. Ook zijn deze zaden rijk aan vitamines. Verder treft men de vogels wel aan op droge heuvelhellingen met doornig struikgewas. Daarvandaan worden 's avonds enorme afstanden afgelegd om bij drink- en badwater te komen. In de broedtijd maken de gouldamadines jacht op vliegende termieten, die in de vlucht gesnapt worden, en diverse insecten en spinnen, die van de grond worden opgepikt om hun jongen te voeden. De balts, de hofmakerij, is interessant om te zien. Hij gaat gepaard met zingen, "dansen" en buigen. Het mannetje plaatst zich altijd zo voor de uitverkorene dat vooral de fraaie kleurpartijen goed opvallen. Het nest is nu eens een vrijstaand, flesvormig bouwsel van droge grassen in een pol gras, een struikje of doornig gewas, dan weer wordt een holte benut. Soms gebruiken de gouldamadines verlaten nestholten van parkieten of ijsvogels, die met droog gras bekleed worden. Er worden 4-8 witte eitjes gelegd, die beurteling door beide partners 2-2 1/2 week worden bebroed. Als de jongen ongeveer 23 dagen oud zijn, vliegen ze uit, maar het duurt nog enige maanden eer ze geheel op hun ouders lijken.

Door Ger Essenberg

Coccothraustes coccothraustes

Europese appelvink

De Europese appelvink is een bewoner van lichte loofbossen, met lage struiken begroeide gebieden en boomgaarden. De vogels houden zich voornamelijk op in de boomkruinen. Het zijn allemaal wat plumpe en trage vogels, die vrij onbeholpen vliegen en dat doen met veel geruis. Ze zijn echter bijzonder slim en bij het minste of geringste onraad houden ze zich roerloos stil in het gebladerte. Dit bepaald schuwe karakter

maakt het moeilijk ze te kunnen waarnemen.

Hun voedsel bestaat uit pitten van kersen, appels, pruimen, sleedoorns etc. De vruchten rapen ze van de grond en kraken dan de pitten. Ze voeden zich ook met grote zaden, beukennotjes, insecten, voornamelijk kevers, knoppen en loten van fruit- en naaldbomen. Jonge appelvinken worden door de oudervogels gevoerd met insecten en weke zaden. Er is een duidelijk verschil te zien tussen man en pop. Op de kalender zien we links de pop en rechts de man. De popjes bouwen het vrij omvangrijke nest op een onderlaag van twijgjes en mossen, op de zijtakken van bomen, meestal een eindje van de stam af en soms op grote hoogten. Het nestmateriaal bestaat uit droge twijgjes, halmen en plantenwortels. Het nest is komvormig en van binnen bekleed met plantaardig spinnel, wol en dierenhaar. Een legsel bestaat uit 4 tot 6 ongeveer 25 x 21 mm grote eitjes die een lichtgrijze, blauwgrijze tot blauwgroene schaal kleur hebben en getekend zijn met donkerbruine tot zwartachtige vlekjes, spatzen, krasjes en haaltjes. Alleen de popjes broeden. Soms wordt ze daarbij wel eens door het mannetje afgelost, maar dit is meer zelden dan

regel. Het broedende popje wordt door het mannetje op het nest gevoerd. De broedduur bedraagt 12-14 dagen. Jonge appelvinken dragen een wit donskleed en hebben een bont gekleurde mond- en keelholte. Tegen een blauwachtige achtergrond steken het donkere keelgat en de roodachtig omrande tong duidelijk af. De punten van de snavel zijn aan de binnenkant geel tot oranjegeel. Beide oudervogels voeren de jongen en als die dan ongeveer veertien dagen oud zijn, verlaten ze het nest. Ze zijn dan zeker nog niet vliegvlug en verblijven dan ook meestal die eerste dagen op de takken in de buurt van het nest en goed verscholen tussen het groene gebladerte. Als ze eenmaal het nest hebben verlaten, worden ze nog geruime tijd door de beide oudervogels gevoerd waarbij overigens wel de vader het meest actief is, zeker als het popje inmiddels weer aan een nieuw nest begonnen is.

Buiten de broedtijd leiden de appelvinken een min of meer zwervend bestaan, meestal in kleine groepjes. Tegen het voorjaar vormen zich dan weer de paartjes en leven beide partners in zeg maar een eigen gebied. Over het algemeen is de zang van de appelvinken van niet zo gek veel betekenis, althans niet waar het de melodie betreft. Het volume is goed. Wat ze ten gehore brengen, klinkt vrij hard en eerlijk gezegd zeker niet hinderlijk.

In de volière geven we ze een goed mengsel wildzangzaden aangevuld met wat grovere zaadsoorten als zonnepitten, saffloorpitten, gebroken maïs, tarwe en haver. Verder lijsterbes, rozenbottel, appel, loten en vruchtknoppen van fruitbomen, enz. De jongen worden echter in eerste instantie alleen met dierlijk voedsel en geweeke zaden grootgebracht. Het is dus van groot belang dat in die periode voldoende levend voedsel aanwezig is. Hoe groter de voedselkeuze, hoe groter ook de kans op een geslaagde fok.

BANDVINKEN

Ik heb (had) sinds twee jaar een stelletje bandvinken in mijn ruime volière. Zij leken altijd zeer vriendelijk te zijn voor de overige vogels, waaronder kanaries, een Jap. nachtegaal, diadeemtimali's, blauwfazantjes, spitsstaartamadines, rijstvogels, zebra-vinken, heggenmussen en sinds kort ook twee zwartkopgroenlingen.

De volière is beplant en heeft ook een royaal nachthok.

De bandvinken broeden elk jaar twee tot drie keer en zijn/lijken dan een zeer voorbeeldig stel (ook naar de andere vogels). Kort nadat de jongen geboren zijn, worden zij echter uit het nest gewerkt. Ik probeerde door steeds meer (verschillend) levend voer te verstrekken hieraan een einde te maken. Zij aten zeer veel (o.a.) buffalowormen en vanwege de diversiteit aan vogels is er verder natuurlijk van alles te eten.

De bandvinken waren dit jaar inmiddels gestart met een 2^e nest. Het 1^e nest (5 jongen) was er weer uitgekieperd. Ruim een maand geleden lagen plotseling drie - zeer jonge - kanaries (uit twee verschillende nesten) op de grond. Toen nog niet gedacht aan de bandvinken.

Mijn zwartkopgroenlingen (vrouwje pas sinds een maand in mijn bezit) waren ook gaan nestelen (4 eieren) in een open "kanarie" nest. Alles ging voorspoedig. De man voerde het vrouwje en de eieren zijn alle vier uitgekomen. Na ca. drie dagen lagen er twee jonge zwartkopgroenlingen op de grond. Eén jong was er slecht aan toe, maar het andere zag er nog redelijk en wel-doorvoed uit. Vanwege het wegwerken door de ouders, dacht ik niet aan terugplaatsen. Zou toch geen zin hebben. Beide jongen dus doorgemaakt.

Een uur later zag ik het vrouwje van de zwartkopgroenlingen van het nest gaan. Zij zit praktisch de hele dag op het nest, maar zij gaat een paar keer per dag heel kort even de vleugels uitslaan (het mannetje

voert haar op het nest).

Tot mijn stomme verbazing zag ik het bandvinkmannetje naar het nest gaan en beginnen in te hakken op de (toen nog) twee jongen.

Toen werd mij duidelijk waarom de twee jonge zwartkopgroenlingen en de jonge kanaries waren weggewerkt. De bandvinken blijken niet alleen hun eigen jongen als "nestvuil" te zien, maar ook het zeer kleine spul bij de andere vogels. Zij bleken bij de broedsels met open nesten regelmatig te hebben toegeslagen.

Uit vogelboeken wist ik, dat bankvinken - in de kweekperiode - als stoorzender zouden kunnen fungeren, maar ik had daar zelf

nooit iets van gemerkt. Zij haalden nooit nestmateriaal uit andere nesten weg (is altijd ruim aanwezig) en vielen de andere oudere vogels nooit lastig.

Aangezien ik dit vreemde gedrag van de bandvink nog nooit in een blad of vogelboek heb gelezen, leek het mij wel "aardig" dit aan u te melden.

De twee overgebleven zwartkopgroenlingen zijn inmiddels uitgevlogen.

Met vriendelijke groet,

Tekst: Chris Brecheisen

Foto: Piet Onderdelinden en is wildkleur
Bandvink man, van Kees vd Berg uit
Oostvoorne.